

expliquen el ll. LÍMA: llavors la idea de 'superfície plana' s'hauria bifurcat: per una banda en 'post plana' i per l'altra en 'palaa'. Crida l'atenció la coincidència d'aquest mot amb el femení ky. *llyfan* 'cordó', 'cordill': estupenda igualtat (car la *-f-* es pronuncia *-v-*).⁵

Tanmateix, les altres formes cèltiques indiquen que l'original comú hagué de ser força més diferent: còrn. *louan* «funis vel funiculus», bretó *louffan* «courroie à lier les boeufs», irl. ant. *loman* (fem.) 'cordill', gaèl. *lombainn* «a leash», irl. mod. *lomna* «a cord»: la base 10 comuna hagué de ser *LOMANĀ (Stokes-Bezz., 255; Pedersen, *Vgl. Gramm.*, §§ 99.26.2, pp. 164, 33; McBain, s. v.; Pok., *IEW*, i Walde-Pok. guarden silenci), i això seria molt difícil d'enllaçar-ho amb *lliban(t)* per cap camí (car de nou tota alteració per contamina- 15 cions o encreuaments en un cas així és increïble).

Ara bé, com que el mot cèltic no té etimologia indoeuropea (l'enllaç amb el lit. i letó *lāmata* 'ratera' és vague, inversemblant i descartable implícitament a base de Pok., *IEW*, 674-5, i Walde-Pok. II, 434), pot- 20 ser fóra el cas de pensar en un mot, sigui sorotàptic, sigui del substrat no-indoeuropeu del cèltic: i això ja ens donaria més camp per córrer. Realment la meua modesta intuïció em fa pensar que un dia s'obrirà camí per aquesta banda. 25

DERIV.: *Llibantó* [1704, *AlcM*; *llibató*, *DAG.*, en doc. de 1622, deu ser lectura imperfecta per *llibantó*].
1 Manca *PSW*, Rayn., Vayssier, Arnaud-Morin, Mâzuc, Lhermet, Doujat-Visner i Palay, així com en els índexs de la *Gramm. Ist.* de Ronjat i en el glos- 30 sari de l'Appel. Sembla, doncs, estar limitat a la costa del Mediterrani, però deu ser important per a l'etimologia el detall que és una corda vegetal, en el qual coincideix tothom, i especialment d'espert o de jonc: així en el doc. de 1363, en el de 1397, en 35 Sauvages, «corde d'erba» Pantero, «d'aufe», doc. fr. de 1627 etc. — 2 Ni en aquests llocs no sembla ser un mot d'ús general, com sigui que manca en diversos diccs. venecians (Piccio), lígurs (Schädel: *Ormea*), i en els de molts dialectes litorals: cors, 40 pisà, napolità, tarentí, romagnolo, i al parlar dels mariners de Savona (Noberasco). De l'escàs coneixement que se'n té a Itàlia és bon indicatiu l'accentuació errònia *libano* amb què el registra tot un Petrocchi. — 3 Serdonati en la seva versió de G. Maf- 45 fei, *Storie delle Indie Orientali*, a. 1589, o sigui que en definitiva la font també deu ser hispànica. — 4 Enterament absent de la gran majoria dels lèxics aràbics: Lane, Beaussier, Fagnan, manca en els vocabularis algerians de Ben-Sedira i Lentin, en els 50 matroquins de Tedjini, Ferré, Lerchundi. Interessa especialment de veure que no figura en obres dedicades en particular al lèxic nàutic: la de Solayman i Charles per al Líban, de Brunot per a Rabat i Salé, d'Oman (*Ittionimia*), de la *Lingua Franca* del Lle- 55 vant per Kahane i Titze. En fi, Dozy (*Suppl.*, 515) la troba en Humbert (*Guide de la Conversation Arabe*, 1838), que sol reflectir l'ús algerià, en un viatger de 1852 i en el dicc. de Boqtor (1828). Heus aquí per què s'ha afirmat (com jo mateix vaig fer-ho 60

en el *DCEC*) que s'usa a Egipte i en el Sudan Central. Però àdhuc això ha de ser rectificat. La dada de 1852 és de Werne i revela (com li retreu Dozy) absolut desconeixement de la gramàtica aràbiga: és el relat d'un viatge a Manderà (al Sud del Llac Txad), però es troba en el començament de la narració del viatge, per tant s'ha de referir a Alger o Egipte. Pel que fa al Boqtor, és veritat que és una obra excellent d'un erudit egipci, però ell mateix i encara més el seu publicador Caussin de Perceval, l'augmentaren amb mots d'altres fonts, entre elles bastants de magrebines, de manera que aquí també es pot tractar d'un ús algerià. Freytag només cita *libân* 'corda d'amarrat' i *libân* 'corda que enribeta per dessota una xarxa de pescador', com a «mots vulgars», de les allegories del Mocaddessi («Les oiseaux et les fleurs»), publicades per Garcin de Tassy a París, 1821), on no em consta, però tampoc no és inversemblant que es tracti encara d'un ús a Algèria. — 5 Els escassos testimonis francesos («*liban* d'aufe pour attacher --- les pontz des calafas» a. 1627, «achat d'un *liban* pour faire l'aigade» 1641: Jal, *Gloss. Nautique*, 928a), per més que facin referència a un personatge de nom segons sembla italià, no sembla gens clar que siguin de procedència italiana, contra el dictamen de Vidos: hi ha indicis en els docs. mateixos que es tracta d'un terme provençal o nostre. — 6 És veritat que sembla tenir menys vitalitat a les regions meridionals, en les quals no el registren els dicc. val. ni bal., i el mercenari anònim anticatalà que escriu a «Las Provincias» assegura que no és valencià *llivans* sinó l'arabisme castellà *maroma* (22-iv-75). El fet, de tota manera, és que *AlcM* en cita un doc. valencià de 1433 i un de mallorquí de 1417 i el derivat mall. *llibantó* 'guindaleta', *AlcM*, i la frase mall. «em menjaria un *llibant*» que consigna el *AlcM*. En tot cas la densitat del mot no minva anant cap al Nord: a Espolla (1958) anomenen *libân* la cordeta de la poaranca (cf. supra les dades del Llenguadoc i de Menorca) i els pescadors del Cap de Creus se'n serveixen com a unitat de mesura de distància o d'alçària: «provaràs als terres del Salt-de-la-Nau, a un i a dos o tres *llibants* de costa» (senyes del patró BBatlle, 1882), «la illa La Farnera / a l'hivern --- / la mar sovint la passa, / i és alta de mig *lliban*», versos d'un vell pescador de Cadaqués 1974. Encara que no figura en el text transmès, MilàF supleix el mot en el romanç, tan antic i conservador, dels Estudiants de Tolosa, que ja sembla ser del S. xv o xvi, car ja en l'ed. de 1853 del *Romillo*. observava (en vista de cinc o sis versions) que tots 33 versos no solament assonaven en *á* sinó que «la mayor parte tienen la *-n* y acaso la tenían todos en el origen». Exacte, almenys pel que fa a les versions A i C: en A, per eliminar les dues úniques excepcions només caldria canviar «que venían a penjà'ls» en «a penjar-los ja se'n van» i en el vers 29 «venta cop al dogal» en «venta cop al *llibant*». — 7 Començant per l'aranès *alimanda* 'armari gran per a la pisa o la